СВОБОДА

LIBERTY

ЧАСОПИСЬ ДЛЯ РУСКОГО НАРОДА ВЪ АМЕРИЦѢ И ОРГАНЪ „РУСКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА".

Рôкъ IV. | Шамокінъ, Па. Четвергъ 14-го Мая 1896. | Число 20.

Календарь.

Май.		
14	Ч.	ВОЗНЕСЕНІЄ Хр., Бориса и Гл.
15	П.	Теодосія печерс., Тимотея
16	С.	Пелагіи муч.
17	Н.	7. Св. ОТЦЕВЪ. Ирины
18	П.	Іова праведного
19	В.	Явленіє ч. Креста
20	С.	Іоана Богосл., Арсен.

Змѣстъ.

Вôдъ Редакціи.

До нашихъ читателѣвъ и аґентôвъ.

Нѣхто, хто хочь трохи безпристрастно хоче судити не заперечить, що „Свобода" послѣдными часами значно полѣпшилась. Збôльшеный форматъ, статѣ дотыкаючи не тôлько нашихъ справъ домашнихъ, але такожъ справы старокраєвѣ и загально американьскѣ; оповѣданя и образки будь нѣгде ще не друкованѣ, будь передруки нашихъ найлѣпшихъ авторôвъ — отъ то всьо, що надало слабонькôй ще до недавна газетцѣ нашôй досыть приличный видъ.

Но не досыть на тôмъ. Бо якъ нѣчо не стоить на свѣтѣ, але все поступає, все пре до лѣпшого, такъ и „Свобода" буде и мусить все дальше крѣпнути и розвиватись, если тôлько тѣ вôдъ котрыхъ се найбôльше зависить — читателѣ нашѣ станутъ и дальше якъ до теперь интересувати ся нею, а и новыхъ зъєднувати предплатникôвъ. Больше предплатникôвъ, то и гроша бôльше, а чимъ бôльше гроша, тымъ лѣпшою и таншою може бути газета.

Велику сю правду, котрои доказомъ може бути хочь бы тое, що мы не встанѣ навѣть чистого паперу, по тôй цѣнѣ выдавати, по якôй выдають американьцѣ газеты повиннѣ все мати читателѣ нашѣ на гадцѣ, а тымъ самымъ и залеглости свои засылати чимъ скорше.

Рôвножъ и аґенты нашѣ повиннѣ о тôмъ добре намятати и збирати залеглости хочь бы и малыми сумами 25—50 цт. и засылати на адресу „Свободы". Бо чоловѣкови нашому хочь бы и найлѣпшому дати $2 або $1 вôдъ разу — се за богато — а 50 цт. або и 25 цт. „шмарить" хочь коли, бо кводеръ не грошѣ... На такѣ сумы, хочь бы и найменьшѣ повиненъ нашъ аґентъ выставляти сторонамъ квиты (по тутешному риситы, receipt), а зôбравши зъ малыхъ сумокъ бôльшу, принаймѣй $1 або $2 засылати на коштъ „Свободы" до єѣ администраціи, котра квитувалабъ знову особно черезъ друковане въ „Свободѣ" вôдобране тыхъ сумокъ.

Кромѣ того просимо аґентôвъ нашихъ провадити докладну евиденцію предплатникôвъ и бізнесѣстôвъ, котрѣ мають свои оголошеня въ „Свободѣ", а то зъ слѣдуючими рубриками:

1) Число порядкове (для того, щобы знати скôлько єсть предплатникôвъ въ даномъ мѣсяци). 2) Имя и прозвище. 3) Мѣсце пробуваня кожду змѣну занотувати). 4) Часъ вôдъ котрого начавъ хто пренумерувати, взглядно помѣстивъ оголошене. 5) Коли и скôлько заплативъ. 6) Увага. Въ тôй послѣднôй рубрицѣ треба всегда зазначити, чи хто єсть членомъ „Союза" або нѣ, а дальше такѣ рѣчи на пр. выѣхавъ до краю, переставъ пренумерувати и т. д.

Розумѣє ся, що всьо писане въ тыхъ шѣстьохъ рубрикахъ повинно бути докладно знане администраціи, для того о каждôй змѣнѣ треба єѣ чимъ скорше донести, щобы она могла бути въ администраціи зазначена, бо тогды тôлько може пôйти все гладко и скоро.

А що така гладкôсть въ манипуляціи и скорôстъ корыстна для обохъ сторôнъ, а безъ солидныхъ аґентôвъ, котрыхъ до теперь всего 8, зъ взгляду на специяльнѣ американьскѣ вôдносины, майже не можлива, тому вôдзываємо ся ще разъ до нашихъ хлопцѣвъ, щобы зголошували ся о аґентуру, пôдъ звѣсными условіями, при чѣмъ зазначуємо, що бôльше якъ оденъ аґентъ на тôмъ самôмъ плейзѣ бути не може. — Найлѣпше булобъ, щобы читателѣ „Свободы" зъ одного плейзу сами собѣ такого аґента обрали и имя єго редакціи до вѣдомости подали.

До теперь суть слѣдуючи нашѣ аґенты:

Асафатъ Дзьобко, Shamokin, Pa.

Кость Кобанъ, Olyphant, Pa.

Вікторъ Гладикъ, Mayfield, Pa.

Стефанъ Шиманьскій, Mt. Carmel, Pa.

Иванъ Преґонъ, Yonkers, N. Y.

Игнатій Горбаль, Derby, Conn.

Іосифъ Коваль, Shenandoah, Pa.

Дмитро Ванько, Ansonia, Conn.

Вôдъ Выдѣлу тов. „Союзъ".

Выдѣлъ нашого тов. „Союзъ" на засѣданю дня 19. цвѣтня с. р. порѣшивъ назначити день на сегорôчну головну **III. Конвенцію 2. юнія с. р.**

Понеже 30. мая выпадає въ Суботу, а въ тôй день трудно-бы было нашимъ священникамъ взяти участь въ нарадахъ — порѣшивъ Выдѣлъ назначити день 2. юнія на III. головну Конвенцію нашого тов. „Союзъ", котра сего року вôдбуде ся въ

MT. CARMEL, PA.

Братя!

Закимъ подамо програму святкованя того великого свята народного, закимъ подамо точки, надъ котрыми намъ конечно зрѣло прозадуматись, вôдзываємось до Васъ, щобъ вы схотѣли взяти якъ найбôльше численну участь въ нарадахъ, котрѣ вôдбудуть ся дня 2. юнія с. р. въ Mt. Carmel, Pa.

Нѣмъ однакъ приступимо мы до тыхъ важныхъ нарадъ, просимо нашихъ Братôвъ, щобъ вже теперь надсылали до секретаря свои уваги, рады, критыки, щобъ мы могли добре розглянути ся въ нашихъ справахъ и зôбранѣ уваги въ цѣлости предложити пôдъ розвагу всѣмъ членамъ, присутнымъ на головнôй Конвенціи 2. юнія въ Mt. Carmel, Pa. Громада великій чоловѣкъ! Що голова, то розумъ! Зберѣмъ всѣ свои уваги въ одну цѣлôсть, застановѣмъ ся добре, розмѣркуймо, а поставимо наше молоде товариство на крѣпкѣ пôдвалины, котрыхъ нѣяка вража сила не въ силѣ буде розрушити. До дѣла Братя, до дѣла, а побѣда наша!

Иванъ Глова
предсѣдатель.

Несторъ Дмитрôвъ
секретарь.

СПРАВЫ „СОЮЗА".

Справозданє касове за мѣсяць марець 1896

Братство св. Володиміра въ Pleasant Hill, Pa.	$51.00
Члены зъ Jersey City, N. J.	23.00
Бр. въ Mayfield, Pa.	10.00
Бр. св. Іоана Крест. въ Olyphant, Pa.	34.00
Бр. въ St. Clair, Pa.	10.00
Братства въ Mt. Carmel, Pa.	20.00
Бр. св. О. Николая въ Centralia, Pa.	8.00
Бр. въ Elmira, N. Y.	12.00
Бр. въ Shamokin, Pa.	41.00
Чл. Андрей Сквѣръ	2.00
Сума	$212.00

Юрій Хилякъ
касіеръ „Союза".

Шамокінъ 14. мая.

Пôдъ зрѣлу и сумлѣнну розвагу всѣмъ гр. кат. священникамъ въ Америцѣ.

Вже незадовго з-ѣдуть ся священники такъ на конвенцію „Соединенія" 25. с. м., якъ знову на конвенцію „Союза" 2. юнія. Попри справы товариства, попри справы народнѣ, конечно вже разъ основно порадити ся нашимъ священникамъ въ справахъ власнои организаціи, въ справѣ положеня нашои церкви въ Америцѣ. Сповняючи обовязокъ дневникарскій, хочемо коротко застановити ся надъ тыми такъ дуже важными справами.

Организація нашого духовеньства въ Америцѣ рѣчь конечна. Не для-того промовляємо мы за организацією священникôвъ, щобъ тою организацією вôдлучити священникôвъ вôдъ народу и творити вôдрубну касту, котра-бы дѣлила народъ и священникôвъ муромъ — зовсѣмъ нѣ. Понятіє священникъ и народъ повинно въ Америцѣ выражати одно тѣло, одну родину, нероздѣльну, згôдну родину. Организація священникôвъ має що иншого на цѣли. У насъ до теперь еще панує станъ дикій помѣжъ нашими священниками. Почавши вôдъ обниманя парохій, а скôнчивши на поворотѣ священника до краю, або на єго смерти, все то неунормоване, неясне, неопредѣлене. Приходить священникъ высланый ординаріятомъ, а навѣть не высланый, вôдповѣдный на вôдносины американьскѣ, або нѣ — займає приходъ въ неозначеныхъ нѣкимъ границяхъ и сидить, господаруе зъ нѣкимъ не зносить ся, нѣкого не знає, до нѣякого народного дѣла анѣ рукъ, анѣ гроша не приложить и нема нѣякои силы на свѣтѣ, щобъ єго змусила до чинного дѣланя, до вспôльного поступованя. Щобъ конець тому положити, щобъ запрягчи и зужитковати всѣ силы и способнѣ и обовязанѣ до роботы, треба тѣ силы злучити въ одну силу, треба тѣ силы зужитковати. — До сего потреба организаціи, потреба заложити товариство священникôвъ. Отсе оденъ аргументъ, що промовлє за конечностію организаціи. Поминувши за-для браку мѣсця другѣ неменьче важнѣ арґументы, возьмѣмъ на увагу ту язву аґитаційну, що вже вôдъ кôлькохъ лѣтъ нуртує помѣжъ нашимъ народомъ, а навѣть на жаль и помѣжъ нашими священниками. Маємо на думцѣ аґитацію правительства россійского, котре за помочію релиґіи вщипляє въ нашъ народъ правительственне москальофільство. На ту аґитацію звернуло вже навѣть увагу правительство австрійске и закладає майже выключно въ тôй цѣли конзулятъ въ Филядельфіи, щобъ противъ дѣлати тôй аґитаціи. Намъ байдуже всяке европейске правительство, бо Австрія певно зъ любови для Русинôвъ нѣчого доброго не зробить, але она боить ся тыхъ елементôвъ, котрѣ вертають до краю набухавши ся ту правительственного москальофільства. Мы не маємо, и не можемо мати нѣякои ненависти до народу россійского, противно мы любимо єго, якъ свого брата, але россійске правительство мусить обуряти кождого свободолюбного чоловѣка. Не входимо въ то, чого еще боить ся Австрія, але нотуємо фактъ, що скоро правительство австрійске ажь заняло ся нами, въ такôмъ разѣ аґитація зô стороны Россіи мусить вже въ недалекôй будучности обняти ширшѣ мѣры. Щобъ насъ не заскочили неприготованыхъ, щобъ мы не потрѣбували руками объ полы ударяти, якъ то звыкъ Русинъ въ роспуцѣ робити, повиннѣ мы заложити товариство священникôвъ и справу вывести на чисту воду, поставивши справу ясно: хто зъ нами, а хто противъ насъ? Мы повиннѣ за-здалегôдь вооружити ся, щобъ не допустити до такихъ кривдъ народныхъ, якъ се нынѣ дѣють ся въ Wilkes Barre, Pa., де народъ процесуе ся

(Продовжене на другôй сторонѣ.)

ЗЪ КРАИНЫ СЛЕЗЪ И ГОРЯ.

Другій образокъ.

РЕКРУТЪ.

НАПИСАВЪ

Д-ръ Андрѣй Чайковскій.

(Дальше).

Позбѣгали ся всѣ рекруты, обступили того червоного пана и слухають. Кождый радъ научити ся и повтаряє собѣ: кабілѣта, капуздракъ, штруцакъ...

Теперь обертає ся той панъ зъ червонымъ ковнѣромъ до всѣхъ и каже:

— Памятайте хлопцѣ, що никому не вôльно васъ бити. Кого бы хто поваживъ ся вдарити, заразъ поскаржте ся менѣ, або котрому пану официрови, а вôнъ вже достане за свое. Але треба слухати старшихъ, бо такъ мусить бути.

Рекруты трохи повеселѣйшали осмѣлили ся, и стали шептати мѣжь собою...

— Хто сей червоный панъ, пытає Харко якогось старшого жовнѣра.

— То фрейвіліхъ, але вôнъ за кôлька днѣвъ пôйде вже на ворльопъ...

Зъ того зрозумѣвъ Харко лишь тôлько, що той добрый панъ не довго буде за нимъ встоювати, але що значить фрайвіліхъ, то таки незнавъ. На дворѣ стали щось трубѣти.

— Спати пора! закричавъ якійсь старшій.

Жовнѣри стали стелити. Пообертали штрозаки, прикрыли „лайнтухами" и „декамп" пороздягали ся, молитвы шепчуть. При столѣ сидить оденъ старшій воякъ при слабôй лямпочцѣ и щось пише. Коло него сидить другій и говорить. За для гамору не чути що. Ажь теперь якъ стишилось почули всѣ слова:

— Та напишѣть щобы дали вѣстку, що робить моя Марина, що най на мене чекає, що я на ню не забувъ и певно єи возьму...

Кождый нагадавъ свою родину и востхнувъ тяженько. Андрусеви стала передъ очи Гандзя.

— Гасити свѣтло и спати, кричить зъ порога якійсь капраль въ чаку...

— Заразъ — пане капраль — лише менѣ прочитають, чи чого не перепущено.

— А но! щобы менѣ того не було...

Теперь той що писавъ, читає пôвголосомъ. Всѣ чують. Харко приложивъ ротъ до капустрака та такъ плаче, ажь душить ся...

Такій самѣсенькій листъ мôгъ-бы вôнъ до своихъ писати. Видно жовнѣрска доля всѣмъ однакова. Въ цимрѣ стало тихо, чути лише мѣрове сапане молодыхъ здоровыхъ грудей. Дехто хропе, дехто воркне, черезъ сонъ замуркоче, повернесь на другій бôкъ и спить дальше. Харко не спить. Перевертає ся на твердôмъ стружаку, хочь вôдъ сердечного плачу геть єму полехчало. Вже буде либонь пôвнôчь. Въ сѣняхъ чути мѣровый хôдъ капраля вôдъ дня. Харко зачинає дрѣмати. Очи злипають ся. Образы, що де теперь снувались єму яснѣ попередъ очи, теперь шарѣють, затемнюють ся. Чує Харко якъ на десятôмъ може ложку щось порушало ся, зашипрало.

Вôдтакъ чує якесь таке саме шнпране попôдъ ложка... Хиба се мыши? То щось за велике на мышь. Шнпране тое даєсь чути пôдъ ложкомъ Харка. Вôнъ показує що спить, приложивъ ухо до капустрака, друге вôдслонивъ и слухає. Выразно чути що хтось розвязує пôдъ ложкомъ єго мѣшокъ. Тамъ Харко має трохи шматя, два бохоньцѣ хлѣба и дѣжчину масла. Харко пôднѣсъ ся на ложку вôдтакъ нахпливъ ся и намацавъ рукою пôдъ ложкомъ чоловѣка — Еге! гадає Харко, якійсь сватъ добирає ся до мого добра...

— Хто тутъ? кличе Харко.

Той хтось не обзываѣ ся. Шарпнувъ ся зъ цѣлои силы, вырвавъ ся зъ Харковои руки и назадъ попиныравъ попôдъ ложка.

Харко заснувъ ажь надъ раномъ. Єго мучивъ якійсь томлячій сонъ, котрого не мôгъ собѣ вôдтакъ нагадати. Щось єго давило млыньскимъ каменемъ на грудь. Ажь тутъ трублять на подвôрю касарнѣ. Харко прокинувъ ся, отворивъ очи, хочь не може ще змѣркувати де вôнъ є. До цимры вбѣгає капраль вôдъ дня и кричить зъ цѣлои силы: auf! auf! а самъ иде отвирати вôкна. Вôдъ того повѣяло по цимрѣ осѣннымъ холодомъ. Жовнѣри встають, кождый накидає на себе деку и взуває черевики. Рекруты не знають, що зъ тымъ робити, пытають старшихъ, якъ шнурувати тыми ремѣнцями... Вôдтакъ шепчучи молитвы идуть мыти ся. Оденъ другого потручує, бо кождый хотѣвъ-бы чимъ скорше умыти ся та одягти ся, бо холодно ажь зубы дзвонять.

— По зупу heraus!

Берутъ бляшанѣ менажки и йдутъ гусакомъ до кухнѣ. Тутъ кухаръ черпає варѣхою кождому: старшинѣ зъ пôдъ споду густого, а вже рекрутамъ то сама рѣдонька вода досталась.

Дивить ся Харко въ свою менажку, тамъ якась сина вода, пôдъ сподомъ якоись трохи каши.

— И такимъ людей годують? подумавъ Харко. Покушавъ тай заразъ сплюнувъ. Годѣ, нѣякъ того добра ѣсти... Пытає одного вояка старшого:

— Де бы сю паскуду вылляти?

— Вылляти? пытає зачудованый старшій „пайташь" — давай сюды, я самъ зъѣмъ... А ты не хочешь? Пожди будешь и ты небоже ѣсти, ажь пальцѣ оближешь...

Вôдтакъ перелявъ въ свою шальку. Харко свою пополокавъ водою и прійшовъ до цимры. Нагадавъ собѣ, що має еще де-що свого... Вытягає мѣшокъ зъ пôдъ ложка. Ага! були гостѣ. Мѣшокъ розвязаный... Стали выганяти рекрутôвъ на дворъ, уставили рядами... Офицеры оглядають ихъ якъ волôвъ на ярмарцѣ, пôдофѣцпры звиваютъ ся якъ мухи въ окропѣ.

Дивить ся официръ на Харка. Одежина на нему куценька: Штаны высше кôстокъ, рукавы до половины лôктя, а всьо таке натягнене, трохи не трѣсне.

— Фельдвебель! кличе офицеръ и шваргоче щось показуючи на Харка, та бере рукою, то за рукавъ, то за штаны.

Фельдвебель бере Харка до магазину. Тутъ норпає, щось вытягає иншу одежу и каже передягати ся.

— Вôдъ тебе небоже десь мѣру загубили. Харко чує, що въ тôй новôй одежи якось єму складнѣйше.

Розпочалась муштра. Пôдофицеры говорять щось, та такъ, що годѣ ихъ зрозумѣти. Якійсь такѣ нечуванѣ слова выговорюють, та такимъ

SVOBODA

(LIBERTY.)

Weekly Paper

The only Russian political Newspaper published in this Country; circulating in all parts of the United States and Canada, wherever the Russian language is spoken.

Published at 144, South Franklin st; Shamokin, Pa. of each week by the Svoboda Publishing Co.

ADVERTISING RATES:

One inch per annum...$ 10.00

„ „Six months. „ 6.00

All comunications should be addressed to:

„Svoboda" Printing Office

144 S. Franklin, st,
Shamokin, Pa.

Предплата рôчна 2.00

До старого краю........ 3.00

Всѣ дописи и грошѣ просимъ высылати пôдъ адресу:
To "Svoboda" Printing Office

144 S. Franklin, st.
Shamokin, Pa.

Наша газета выходить що тыждня въ Четверъ.

Entered the post office at Shamokin, Pa. as second class mail matter.

УВАГА.

Хотячй приступити до „Союза" най посылають вступне и мѣсячне до касіера.

Mr. Gr. Chylak
Olyphant Pa.

И увѣдомити секретара пôдъ адресою.

Rev. Nestor Dmytriw
Mt. Carmel, Pa.
P. O. Box. 599.

(Продовжене зо стороны першои)

за свою власну церковь, за власну кервавицю. — Для того поручаємо нашимъ священникамъ, щобъ вже разъ покинули дитиннй личнй амбіціи, але разомъ порозумѣли ся, якъ треба вспôльно, розумно йти. Не чекати намъ на помôчь зъ Европы, вôдъ нашихъ ординаріятôвъ, бо вже и напросилисмо ся и начекалисмо ся, ажь терпцю не стало, не оглядати ся намъ на жаднй правительства, але самымъ ратувати народну честь, народну кервавицю. Пôдставою до организаціи може бути лишь товариство. Начеркъ такои организаціи повиненъ подати оденъ священникъ на конвенціи „Соединенія" пôдъ дебату зôбранным священникамъ, а вôдтакъ выбравши трехъ до комітету переслати ухвалы священникамъ на конвенціи „Союза" зôбранымъ, до передискутованя. Такъ всесторонно оброблений матеріялъ обробивъ-бы выбраный комітетъ въ одну цѣлость и склыкавъ-бы вѣче священникôвъ до остаточного полагодженя справы. — Хвиля важна, время люте, тожь caveant consules.

УВАГИ ПЕРЕДЪ КОНВЕНЦІЕЮ „СОЮЗА"

Заохотили мене до дальшого писаня уваги въ попереднôмъ числѣ „Свободы", якогось щирого члена „Союза". Хоть я такъ розумно не годенъ написати, якъ той членъ, однакъ хтѣвъ-бымъ нынѣ еще щось сказати за статуты и за газету. За статуты то я нынѣ скажу таке:

Менѣ ся здає, що § 6. еще не зовсѣмъ ясный, хоть я вже и де-що про него писавъ. Тамъ нема и въ цѣлôмъ статутѣ сказано, чи достає родина, чи тамъ хто посмертне по такôмъ членѣ, котрый собѣ самъ смерть зробить. А менѣ здає ся, що то було-бы несправедливо выплатити посмертне по такôмъ, що вмре въ наслѣдокъ піятики, або въ якій небудь способъ самъ собѣ смерть зробить. Для того треба додати: „если умре членъ природною смертію, або остане забитый и т. д."

Теперь мавъ бы я еще кôлька словъ сказати за газету. Въ другихъ товариствахъ есть право, що кождый членъ товариства достає газету, котра есть органомъ того товариства и за то платить певну суму грошей. Заразъ скажете, а на що тому газета, котрый не вмѣе читати? Я вамъ заразъ скажу на що. На то, щобъ вôнъ навчивъ ся читати. А кôлько то есть нашихъ людей въ Америцѣ, що навчили ся зъ газетъ читати? Часомъ такъ буває, що не вмѣе чоловѣкъ читати — то вмѣе жѣнка. Певно, що якъ не видять нѣколи письма руского въ хатѣ, то и часомъ забудуть, бо кажуть, що зъ тымъ ся не бадрують. Часомъ такъ знову есть що дѣти вмѣють читати — а родичѣ на встыдъ и ганьбу нѣ. Най-бы дитина вчила старыхъ розуму. А теперь „Свобода" цѣкава — кажу вамъ по правдѣ, бо я вôдъ дошки до дошки перечитую. Тамъ можна всього по троха навчити ся и за Америку и за старый край. А теперь якійсь Д-ръ А. Чайковскій пише таку гарну повѣсть, що якъ читавъ-емъ въ недѣлю, то не тôлько жѣнка плакала, але и менѣ старому въ очахъ слезы стали. Думаю собѣ: гей, гей, милый Боже, яке то щастє, що мôй сынъ не буде потребувавъ въ тôмъ проклятôмъ войску служити. — Тай для секретаря „Союза" було-бы менше роботы. Якась вѣсть вôдъ товариства, надруковали въ газетѣ, розôслали членамъ, тай вже кождый знає, чого ся тримати, а ту пиши до кождого члена, росписуй листы, ажь певно рука зболить. Кажуть, що секретарь „Соединенія" вже не годенъ правою рукою писати, а лѣвою не вмѣє. Такъ и зъ нашимъ буде, якъ довше попише. Бѣда то не вмѣти писати, але и бѣда, якъ знову чоловѣкъ дуже добре знає ту штуку, бо заразъ выберуть за секретаря, тай пиши. Та я не маю чого боятисья, бо мене не выберуть за секретаря, бо я знаю тôлько великй лѣтеры писати — то мôй сынъ пише, що читаєте, а я ему диктую — але я таки буду голосувати, щобъ кождый членъ достававъ „Свободу".

Будьте здоровй и до побаченя на конвенціи.

Ст. К.

ВѢСТИ ИЗЪ СТАРОГО КРАЮ.

Вѣдень.

(Політика въ Европѣ. — Що чувати въ войнѣ? — Мітинги рускихъ хлопôвъ въ Перемышли, въ Лицковѣ коло Доброміля и въ Тернополи. — Нове товариство „Селяньска рада" у Львовѣ. — Вѣсти зъ Золочѣвщины, господарка тамошнихъ радъ повѣтовыхъ. — Лихва въ Бережаньскôмъ. — Хлопы противъ шляхты и панôвъ. — Организація польскихъ хлопôвъ на Мазурахъ. — Еміграція, организація руху еміграцийного. — Вѣсти зъ Станиславова. — Депутація Русинôвъ до Вѣдня и до Риму.)

(Дальше.)

Тымчасомъ тихо и безъ крику завязало ся на львôвскôй повѣтъ руске политичне товариство „Селяньска Рада". Перший загальный зборъ вôдбувъ ся у Львовѣ 31. марта. Участникôвъ мусѣло бути мало, коли навѣть „Дѣло" каже, що було „кôлькадесять селянъ". — Все-жь таки славна рѣчь, що тимущій люде звернули око и на дуже занедбалый львôвскій повѣтъ. До теперь було се соромомъ для львôвскихъ Русинôвъ, що найблисшій свôй повѣтъ не умѣли зъорганизувати. Скажемо отверто, що и днесь дуже недовѣрчиво дождаемо успѣхôвъ тои организаціи, але бодай може колись, коли радикалы зможуть кинути въ львôвскій повѣтъ одного-двохъ агітаторôвъ, дорога для нихъ буде троха проровнена. Душею товариства є рускій парохъ зъ Винникъ о. Гôрнякъ, чоловѣкъ молодый тожь може и енергічный. Крôмъ него є ще зъ священикôвъ оо. Свѣтеньскій и Иларій Пановскій въ товаристві, що про́ръ видно повлазили въ свои шкаралупки и зъ по-за плоту вôдзиваються. Зъ львôвскихъ Русинôвъ є въ выдѣлѣ адвокатъ д-ръ Левицкій и редакторъ „Батькôвщины" п. Голейко, дуже мало ихъ тамъ. Окромъ того є въ выдѣлѣ хлопы: Пилипъ Вовкъ зъ Гаєвъ, Дмитро Зеленьскій зъ Рудна, Иванъ Кречковскій и Иванъ Максимовичъ зъ Пѣсковъ. — Бажаемо новому товариству гарного розвою, бо якъ лишь одинъ чоловѣкъ щиро займе ся, то и будучность запевнена.

Замѣтна рѣчь, що на сихъ зборахъ (такъ бодай выходить зъ „Дѣла") вже нѣкому Русины не выспѣвували „Многая лѣта".

Послухайте: що доносять намъ зъ Золочѣвщины. Тамъ проявляє ся горячка еміграційна дуже сильно. Хлопы продають все, що мають и мерщѣй до Бразиліи. „Вже и въ пеклѣ гôрше намъ бути не може", заєдно повторяють. Деякй тамошнй села колись по 800 душъ нынѣ вже и половины зъ того числа не мають. Грунта хлопскй втратили богато на цѣнѣ, морґъ вартости 100 злр. можна днесь купити за 25—30 ґульденôвъ. Одинъ ґазда за цѣлый ґрунтъ 9 морґôвъ зъ загородою и зъ засѣвами взявъ 500 ґульденôвъ (200 доларôвъ) и то ледви купця знайшовъ. Зъ податку опусту не дочекати ся, хочь були у нѣсъ и градъ и посуха и мыши польнй, драчка одна другу наганяє а зарôбку Богъ дасть. Отъ зачали будовати дорогу зъ Плугова до Пôдкаменя. Будує ся она на 17 кільометрôвъ довжѣни и нѣвроку будує ся вже цѣлыхъ 11 рокôвъ!.. Якъ свѣтъ свѣтомъ ще такого нѣхто не чувавъ и не видавъ, настояща polnische Withschaft... За тыхъ 11 рокôвъ побудовали 3 кільометры и 200 метрôвъ. Правительство цѣсарске дало доси 6000 ґульденôвъ, край 500 ґульд., а Rada powiatowa щось 3000 злр.

А грôмъ бы ихъ побивъ! За десять тысячь ґульденôвъ побудовали 3·2 klm!... Одинъ кільометеръ выходить на 3000 ґульденôвъ. На цѣлу дорогу прелімінованo 50000 ґульденôвъ; грошѣ вже ухваленй, можна бы будовати. Для хрещеного миру бувъ-бы гарный заробокъ, поратунокъ, тай при дорозѣ всякій, и старе и молоде могло-бы заробити. А такъ простягають и шпекулюють; всякимъ збанкротованымъ дѣдичамъ и жидовѣ выходить то на здоровле, чимъ довше будова протягне ся (бо се дôйна корова!) Нашому народови оно на погибель. Тутъ повиннй цѣсарскй уряды свое слово сказати. Они не вôдъ парады, а тôлько на то є й за то горожане годують ихъ своєю працею, щобы они усували людску кривду. Не велика штука замкнути при выборахъ до арешту, нѣяке се геройство вѣче розôгнати! Бôльша штука и бôльша заслуга провчити розуму всякй пявки народу. Rada powiatowa въ Золочевѣ такожь po szlachiecku орудує тымъ грошемъ, що стягає зъ хлопскои шкôры въ формѣ здоровыхъ додаткôвъ до податкôвъ. Панъ зъ Ярославичь побудувавъ собѣ вôдъ головного гостинця до ґоральнѣ дорогу на коштъ повѣту 4 klm. за 19 тысячь ґульденôвъ! Тою дорогою хиба горѣвку десь часомъ возять, кажуть: вже зеленою травою заростає. Панъ (дѣдичь) зъ Кабаровець выпросивъ собѣ дорогу зъ Зборова до свого „палацу", на то взяла заздрôсть пана зъ Славнои и казавъ собѣ такожь дорогу зъ гостинця до хаты покласти! Добре панамъ за хлопскй грошѣ по рôвнôй дорозѣ каритами возити ся! А ты хлопе... до Бразиліи, коли ще паны позволять пустити.

Въ Бережанахъ вôдбувъ ся недавно передъ тамошнымъ судомъ процесъ противъ жида-лихвяра зъ Зборова, вôнъ называє ся Касель Штайнкляйнъ. Се чиста хлопска пявка и страшнй циганьства повыходили на верхъ. Мы лишь дивуемо ся, що нашй люде ще собѣ заходять зъ жидами. Межи ними порядный чоловѣкъ, то точно якъ бѣлый крукъ. Того лихвяра засудивъ судъ на 8 мѣсяцѣвъ арешту, въ додатку на 600 ґульд. кары грошовои. Якъ сей жидюга шпекулювавъ, то ясно зъ того, що пожичивши хлопови 20 ґульденôвъ щось за рôкъ прискарживъ за 990 ґульденôвъ!... Чи хлопъ, чи панъ, чи чоловѣкъ темный, чи вченый, а якъ собѣ разъ зъ жидами зайде, то пропавъ, якъ песъ на ярмарцѣ.

Я вамъ згадувавъ давнѣйше, що зъ Гориціи завернула поліція черезъ Вѣдень 55 еміґрантôвъ назадъ до краю. Тыхъ еміґрантôвъ (бо за дармо вже нѣкого на шифъ не беруть) вôдставили „шупасомъ" ажь до рôдного села, до Лубянокъ коло Збаража. Та щожь? Они теперъ безъ хаты и безъ крейцара якъ якй цигане кочують на громадскôмъ пасовиску. Зъ роспуки недавно добивали ся до староства въ Збаражи — за хлѣбомъ. Жандармы кольбами ихъ порозганяли!... Теперѣ телеґрафують до вѣденьскои Neue freie Presse, що бездольнй „напали" на дворъ паньскій въ Лубянкахъ. Не знаемо кôлько въ тôмъ правды, бо N. fr. Presse ґазета жидôвска, тому дуже черезъ сито треба цѣдити кожду новину. Певно бѣдаки ходили милостинѣ просити, а голодный пардону не знає.

Добре хочь, що такй звѣстки появляють ся, теперъ все частѣйше въ вѣденьскихъ ґазетахъ. Ихъ въ Вѣдни всѣ читають, навѣть и цѣсарь. Може и цѣсарь повѣрить вкôнци, що его обрѣхують, кажучи якй тамъ гарнй порядки въ Галичинѣ. Може всѣ порозумѣють, що такъ дальше бути те може, що для руского народу польска опѣка на здоровле не выходить. А Русинамъ (я думаю: політикамъ рускимъ) не треба теперъ зъ заложеными руками дожидати „що буде?" Выкористуючи таку невыносиму ситуацію, треба звести крикъ опозиціи на весь свѣтъ, заложити свою ґазету у Вѣдни по нѣмецки друковану и домагати ся подѣлу Галичины на двѣ провінціи, зъ котрои всхôдна дôсталабы свою руску управу. Зъ шляхоцкого панованя невдоволена и захôдна Галичина. Въ головнôмъ польскôмъ мѣстѣ, въ Краковѣ, недавно при нагодѣ помнинокъ польского патріота Tadeusz-a Kosciuszk-a таки добре посварили ся Поляки-робôтники зъ Поляками-крикунами. Коли тамъ заспѣвали Jeszcze polska nie zginęła, то 500 робôтникôвъ гукнули разомъ робôтничій имнъ Czerwony sztandar, своею пѣснею заглушили patryotnik-ôвъ. Потôмъ на банкетѣ коли одий крикнули „Niech żyje polska", то робôтники знову заглушили окликами „Niech żyje polska robotników, a nie łajdaków szlachciców"... Сей фактъ выкликавъ велике заворушене середъ всѣхъ Полякôвъ, вызвавъ обурене буржуазійно-бляґерскои прасы польскои. Намъ отворивъ вôнъ очи и показавъ ясно: де глядати народу польского и де будучнôсть Польщѣ.

И дѣйсно Поляки-робôтники и хлопы Мазуры зовсѣмъ инакше задивлають ся на справу и права Русинôвъ. Мазурске Stronnictwo ludowe ладить ся до борбы въ западнôй Галичинѣ, а порозумѣвши ся зъ нашою хлопскою партією радикальною не пхає ся на Русь, каже: всхôдна Гали-

---

ломанымъ языкомъ балакають, що нѣякъ не розберешь — а лають въ батька въ матѣръ... Бо всьо, кажуть не такъ: и „штелюнґъ" не такій и „шуспіцы" не туды и руки не такъ и голова не такъ, разъ за низько, то опять за высоко. Кажуть, що всьо що на право то „рехцъ" а що на лѣво то „лѣнксъ". Абріхтувати Харка взявъ ся самъ капраль Вовкъ. Вôнъ заразъ пригадавъ Харкови вчерашне:

— Тôлько менѣ не пащекуй небоже, такъ якъ вчера, бо тобѣ морду згаратаю, що почорнѣє якъ „шувіксъ", ты бойку не заганяный!

Харко стоить начебъ патыкъ проковтнувъ. Очи вываливъ на малого капраля, що скаче коло него якъ цуцикъ, бороду, голову поправляє... не знає за що вôнъ его ганьбить.

— Та що я вамъ зробивъ пане?

Вовкъ мѣсто вôдповѣди ударивъ Харка въ лице, ажь ему свѣчки въ очахъ показали ся.

— Вже отвираешь пащеку? Я тебе навчу мовчати. Якъ я скажу хоптахъ! то щобы тобѣ оса по носѣ лазила, щобы ти сѣра гадина поза плечи лѣзла, не смѣешь пыска отворити и мусишь стояти „штелюнґъ!" Не бôйсь! не все за тобою будуть фрайвѣлѣхи встоювати!

По годинѣ такои мудрои науки постягали по кôлькохъ рекрутôвъ въ одну лаву и стали вчити оборотôвъ на право на лѣво...

Харко не може нѣ разъ затямити, що значить рехцъ, а що лінксъ. Передъ вчера еще бувъ на своимъ обôстю та поравъ ся коло господарскои роботы, а теперь?... Хибажь то все одно?

Капраль Вовкъ не дає ему дыхати, все кричить, сварить, въ батька матѣръ проклынає, та попитуркує. Цѣлу свою заѣлôсть звертає на него. При однôмъ оборотѣ Харко повернувъ ся такъ, що станувъ въ вочи зъ своимъ товаришемъ.

— Плюнь ему въ очи, каже Вовкъ до тамтого.

Товаришь не хоче. Якже ему въ очи плюти? або вôнъ менѣ що виненъ?

— Плюнь бо въ морду дôстанешь, и Вовкъ ударивъ рекрута пястукомъ въ каркъ...

Бѣдный рекрутъ, хочь ему въ ротѣ засохло, зôбравъ остатнй слины и плюнувъ Харкови въ очи...

Харко обтеръ лице рукавомъ.

— А ты бойку нешкрептаный, а ты забувъ, що якъ есть гаптахъ! то не вôльно рушати ся? и знову вдаривъ Харка зъ цѣлои силы въ лице...

— Ейнрікенъ! кличе офицiръ.

Рекруты повертають до цимры. Кождый такій заголомшеный, застрашеный, якъ той сельскій песъ, що прибѣжить за господаремъ до мѣста на ярмарокъ, та не знає куды зъ помѣжь фѣръ утѣкати...

До Харка приступає той его товаришь, що ему плюнувъ въ очи.

— Прости менѣ краяне, що тебе такъ не по людзки зобидивъ, але я мусѣвъ...

— Та я знаю, що ты тому не виненъ — отъ собача служба, хиба такъ все буде?

— Або я знаю.

Приходить Харко до цимры. Той червоный панъ, що за нимъ вчера встоювавъ ся сидить на лôжку... Харко нагадавъ собѣ, що вôнъ вчера говоривъ, тай заразъ приступає до него:

— Прошу ласкавого пана мене сегодня той чоловѣкъ, що вчера такъ сваривъ, ударивъ ажь два разы въ лице, хочь я ему ничого злого не зробивъ.... Харко хотѣвъ пана поцѣлувати въ руку...

— Дайте спокôй, не треба.

Въ тôй хвили надôйшовъ капраль Вовкъ.

— Капраль Вовкъ! Завтра до рапорту. Я вамъ покажу, якъ рекрутôвъ бити...

Вовкъ выпрямивъ ся, якъ струна, руки въ низъ, а на Харка дивить ся косо, якъ справдешный вовкъ...

По менажи таке саме муштроване до самого вечера. Вовкъ вже не бє, але проклынає въ батька въ матѣръ, ажь морозить слухаючи чоловѣка.

Ставъ учити рекрутôвъ рôвного ходу. Пояснивъ, що лѣва нога называє ся „ейнцъ" а права „цвей"! Рекруты мають ейнцъ выступити лѣвою ногою и стояти такъ довго, поки не скаже ся цвей, а тогдѣ ступай правою ногою.

Харкови йде тота рѣчь не складно. Его бере Вовкъ на бôкъ, учить самого, а другихъ товаришѣвъ передавъ фрейтрови. Заклыче на Харка ейнцъ! Харко выступивъ лѣвою ногою и чекає на цвей! Капраль мовчить. Харко стоить розвѣвши ноги. Та кобы то на другу ногу можна гараздъ оперти ся, а то дотыкай лише „шуспіцомъ" и стôй на однôй нозѣ. Стоить Харко, ажь ноги млѣють, а Вовкъ все кричить, все щось направляє...

Выдержить его такъ довшій часъ и доперва тогдѣ цвейкне. Вôдтакъ йде на ново. Харко вже на ногахъ не може стояти.

— Пожди небоже, я тобѣ дамъ „бешверувати ся" на мене, ще рôдну маму прокленешь. Я выпю за тебе кôлька днѣвъ „ейнцельняка" але ты здохнешь въ моихъ рукахъ, бо той фрейвіліхъ не все зъ тобою буде.

Вернувъ Харко зъ муштры ледве живый. Ноги такъ болять, такъ дрожать...

Ну! хочбы трохи спочити.

Але заразъ взяли рекрутôвъ до пичои роботы. Вчать якъ торнѣстру пакувати, а все говорять такъ, що не розберешь: насамъ передъ складає ся „файстлінґи" потому „шуфецы", вôдтакъ двѣ пары „бѣлѣзны", потому „пропрієтеты" и „пецайґъ", пôдъ деку складає ся „армляйбіґъ"...

Що тое все значить?...

Другои днины рапортъ. Червоный панъ оперезавъ ся „куплею", такъ само капраль Вовкъ. Харка таки такъ поставили. Приходить капитанъ. фельдвебель закричавъ: гаптахъ! рапортъ рехстъ шавтъ! Харко не знає що має робити и стоить. Капитанъ приходить вôдъ одного до другого, кождый щось шварґоче, а все „покорнѣ"... той просить о чоботы, той хоче на урльопъ ити, той просить о „золѣ" до чôботъ. Капітанъ щось говорить, жовнѣръ обертає ся, пôдниmає ногу... Прійшла черга на червоного пана. Вôнъ пôднѣсъ руку до чола, спустивъ и щось шварґоче...

(Дальше буде).

чина для Русинôвъ. Хлопы польскй пильно оргáнізують ся, центръ ихъ оргáнізаціи є мѣсто Тарнôвъ, головнымъ проводникомъ д-ръ Кароль Леваковскій. Мітинґи мазурскй вôдбули ся сими часами въ Бохни 26. марта, въ Вѣлицѣ 27. марця и въ Мисленіцахъ 6. цвѣтня. — Хлопы рускй и польскй певно розумѣють ся, ихъ одно и то само болить та свербить. Доси нашй обопôльнй проводники політичнй не розумѣючи економічныхъ справъ хлопскихъ, сварили ся лишь тôлько за языкъ, за письмо, за кореспондентки и иншй дрôбницѣ. А тымчасомъ зъ пôднесенемъ добробыту прійде и языкъ и письмо, чужй пошанують и нѣкому не забагне ся намъ сего вôдмавляти.

(Конець буде).

НОВИНКИ.

†

Д-ръ ЮЛІЯНЪ ПЕЛЕШЬ

Епископъ Перемыскій, Самборскій и Сяноцкій, Престоятель Трону Его Святости Папы и Графъ Римскій

упокоивъ ся дня 22-го м. м. въ Перемышли.

Д-ръ Юліянъ Пелешь родивъ ся дня 3. сѣчня 1843 р. въ Смерекôвци, ясельского повѣта, перемыскои епархіи, зъ батька Григорія, учителя народнои школы, и матери Иванны, дочки о. Теодора Щавиньского, пароха въ Регетовѣ. Народнй школы скôнчивъ Юліянъ въ Ялѣ 1854 р., до ґимназіи ходивъ вôдъ І-ои до VI-ои клясы въ Пряшевѣ на Угорщинѣ, а до VII-ои и VIII-ои въ Перемышли, де зложивъ испытъ зрѣлости зъ вôдзначаючимъ успѣхомъ въ 1862 р. Богословіє скôнчивъ 1867 року у Вѣдни, а дня 13-го жовтня 1867 р. рукоположивъ его пок. перемыскій епископъ Тома Поляньскій, почѣмъ выѣхавъ молодый священникъ до Вѣдня яко докторандъ богословія и префектъ тамошнои духовнои семинаріи. Докторатъ зложивъ въ 1870 роцѣ и заразъ по тôмъ перенесено его до Львова на префекта студій въ духовнôй семинаріи. На тôмъ становищи остававъ до 1872 р. и перейшовъ зъ вôдси до Перемышля, яко заступникъ професора богословія пастырского, а майже рôвночасно именовано его референтомъ перемыскои консисторіи и членомъ комисіи для укладу рускихъ школьныхъ книжокъ. Въ жовтни 1874 р. именувавъ его цѣсарь парохомъ при церкви св. Варвары у Вѣдни и ректоромъ вѣденьскои рускои семинаріи. На тôй посадѣ остававъ д-ръ Пелешь до 1883 року. Цѣсарскою постановою 1883 р. именованый архідиякономъ и деканомъ рускои метрополітальнои капитулы у Львовѣ, а 1885 року ставъ першимъ гр. кат. епископомъ въ Станиславовѣ. По смерти еп. Іоана Ступницкого именованый бувъ епископомъ въ Перемышли.

Д-ръ Пелешь звѣстный такожь яко писатель. Довгій часъ бувъ головнымъ сотрудникомъ „Руского Сіона", написавъ „Учебникъ кат. богочестія для V и VI-ои кл. ґим.", „Пастырске Богословіє" и цѣнне дѣло „Geschichte der Union der ruth. Kirche mit Rom" въ двохъ грубыхъ томахъ. Бравъ такожь участь у выдавництвѣ нѣмецкого Kirchenlexikon-у.

Д-ръ Пелешь вызначувавъ ся образованемъ и бравъ свого часу живу участь въ народнôмъ житю Русинôвъ, а и до послѣднои хвилѣ причинявъ ся щедрыми жертвами до пôдвигненя и розвою рускихъ товариствъ въ краю, а особливо въ Перемышли. — Вѣчная ему память!

— Въ церквѣ въ Mt. Carmel, Pa. вôдправлено дня 10. с. м. панахиду за упокой бл. п. Преосвященного Юліяна Пелеша.

— Головна III. Конвенція „Союза" вôдбуде ся 2 юнія с. р. въ MT. CARMEL, PA.

— Конвенція „Соединенія вôдбуде ся 25, 26, 27 и 28 мая въ New York-у.

— Въ справѣ высылки руского священника до Бразиліи була дня 17 м. м., якъ пише „Дѣло", депутаціі вôдъ руского комітету еміґраційного у Его Еміненціи кардинала и митрополита Сильвестра Сембратовича. Зъ уваги, що въ Паранѣ поселило ся вже доси около 10.000 Русинôвъ на кольоніяхъ, де въ однôй лишь мѣсцевости живе ихъ около 4.000, удає ся рускій комітетъ еміґраційный до Его Еміненціи зъ просьбою, щобы не давъ имъ пропадати безъ церкви и опѣки духовнои та выславъ тамъ чимъ скорше, бодай одного священника. Депутація вручила Его Еміненціи такожь просьбу на письмѣ, до котрои долучено: 1) мапу Бразиліи зъ вызначеными мѣсцевостями, де поселили ся доси Русины, 2) докладнѣйши информаціи про выселенцѣвъ и 3) вôдписъ листу зъ Бразиліи на доказъ, якъ самй выселенцѣ тужать за церквою и бажають священника. Его Еміненція упевнивъ депутацію, що и самъ занимає ся тою справою щиро и горячо, та обѣцявъ довести такъ важне дѣло до кôнця. Справа була бы далеко легша, коли бы бразилійскй Русины могли изъ своеи стороны забеспечити священникови удержане, якъ се роблять Русины зъ пôвнôчнои Америки; але и такъ Его Еміненція обѣцявъ не пожалувати, хочь бы власныхъ жертвъ, щобы лише найти священника, охочого до несеня духовнои помочи нашимъ бѣдолашнымъ заморскимъ братямъ. По такъ ласкавôмъ и щирôмъ принятю депутаціи можна мати певну надѣю, що сего лѣта выѣде на конець и першій рускій священникъ до Бразиліи; бо що не трудно буде о охотникôвъ на такъ важне дѣло, о тôмъ не хочемо сумнѣвати ся.

— Що лѣпше? чи медаль за хоробрôсть, чи годинникъ? Въ Японѣ видко осудили, що лѣпше — годинникъ, бо для воякôвъ, котрй вôдзначили ся въ остатнôй войнѣ зъ Хинами, японьске правительство замовило въ Швайцаріи десять тысячь годинникôвъ, штука по 10 франкôвъ.

— Въ мѣсцевостяхъ Ступници и Ольшанику коло Самбора лютить ся тифъ и забирає щоденно богато жертвъ.

— Въ Braddock, Pa. оженивъ ся въ октобрѣ р. 1895 римско катол. айришскій священникъ. Справа его женячки була тайною. Якъ сего року въ апрѣлю захорувавъ той священникъ и лежавъ въ шпитали, прійшла одна женщина его вôдвѣдати. Монахиня, що дозоруе хорыхъ не хотѣла пустити женщины, бо лишь кревнымъ дозволеный вхôдъ до хорыхъ. Женщина выказалась свѣдоцтвомъ вѣнчаня и въ той способъ вôдкрыто цѣлу справу. Епископъ усунувъ священника зъ парохіи и вôнъ теперь жие въ Піттсбургу.

— Дня 3. мая с. р. вôтворило т. „Educational Alliance" въ Ню Йорку выставу образôвъ въ забудованю на розѣ East Broadway и Jefferson Str. Образы тй всѣ, а есть ихъ 150 суть ориґінальными творами найзнаменитшихъ художникôвъ и представляють загальну вартôсть $160.000. Выстава потреває лишь до 21. мая 1896 р. и тому люде всѣхъ народностей все биткомъ наповняють выставочну салю. Тôлько нашихъ Русинôвъ тамъ не видко. А варта, щобы пôйти, бо вступъ безплатный и є на що подивитись. Выстава вôтворена вôдъ 2 г. поп. до 10 г. въ ночи.

— Зъ Mayfield. Pa. пишуть намъ: Хотяй у насъ робота иде лихо, та тяжко выжити, однакъ мы не забуваемо на нашй народнй справы, якъ то звычайно дѣе ся по другихъ мѣсцевостяхъ, що наколи робота зле иде, то люде позакладають руки, та бѣдкають на злй часы. Мы ту дяковати Богу позбули ся потроха того нашого руского лѣнивства и зданя ся на провѣдѣніе Боже. Маємо ту читальню, котрои душею есть нашъ любимый Всч. О. Обушкевичъ, маємо руску орхестру (музикъ банду), котра перевызшила вже навѣть скрентоньски нѣмецкй и англійскй орхестры, маємо хоръ мѣшаный складаючій ся зъ высше 40 членôвъ, а дня 5. мая розпочала ся въ новôмъ будинку школьнôмъ, выбудованôмъ за нашй грошѣ, наука дѣтей нашихъ рускихъ. Наука вôдбувае ся що-денно рано и по полудню, такъ якъ въ старôмъ краю, а учителемъ есть дириґентъ нашого хору п. Ант. Терещукъ. — Честь и слава такôй рускôй громадѣ.

Справы робôтничй.

— Shamokin, Pa. Була надѣя, що зъ днемъ 1. мая полѣпшить ся робота. Надѣя завела, бо не лишень робота не полѣпшала ся, але погôршала. Лѣгайскй брехи майже ничь не роблять, а рединьскй роблять по 3 дни по 3 кводры. Шамокінъ есть метрополіевъ углярôвъ въ повѣтѣ Northumberland.

— Trenton, N. J. Робота ту иде досить добре, роблять завсѣгды повный часъ, та и платня не згôрша.

— Stockton, Pa. Спôлка Linderman and Skeer застановила роботу въ майнахъ дня 30. цвѣтня. 3000 робôтникôвъ позôстало безъ працѣ. Частина людей буде робити до 10. мая при выпомпованю воды зъ майнôвъ. Якъ дальше пôде не знати, та и годѣ ся довѣдати, якъ капиталісты зарядять.

— Mt. Carmel, Pa. Робота иде середно. Разъ одна компанія робить, другій разъ друга. На выжите можна еще яко-тако заробити.

— Phillipsburg, Pa. Робота иде ту дуже зле. Гдекуды робить ся по 2 до 3 дни въ тыжни, въ другихъ-же майнахъ нема жадной роботы. — Радимо нашимъ людямъ не глядати ту роботы.

— Perth Amboy, N. J. Робота иде ту зле. Тяжко заробити и на жите, тому и много народа опустило и опущає наше мѣсто. О ничôмъ иншôмъ тутъ не говорять, лишень о тяжкихъ теперѣшныхъ часахъ.

— Mayfield, Pa. Робота ту иде дуже зле. Роблять 2 або 3 дни въ тыждни по 3 кводры. Говорять, що еще не памятають ту такихъ злыхъ часôвъ, щобы робота такъ пôдло ишла якъ теперъ. Чоловѣкъ навѣть на жите не заробить. Що дня выѣзджає по кôлькоро людей на другй плейзы за роботою. — В. Гл.

— Braddock, Pa. Въ Westinghouse въ фабрикахъ електричныхъ покинуло роботу 40 робôтникôвъ, понеже не хотѣли згодити ся на предложене компаніи, котра жадала щобы робили не вôдъ кусникôвъ, але на часъ. Робота иде ту въ загалѣ добре, повный часъ. Нашй люде всѣ мають роботу.

— Younstown, O. Въ тутейшихъ фабрикахъ робота иде середно. Въ декотрыхъ робить ся повный часъ, въ другихъ 3 до 4 дней.

— Cleveland, O. Робота иде ту лихо. Въ декотрыхъ фабрикахъ робить ся вправдѣ стало, однакъ платня дуже лиха. Богато людей має лишень слабый заробокъ, а другй суть безъ роботы.

— Punxsutawney, Pa. Такъ ту, якъ и на околици робота иде слабо. Майже нигде не робить ся повный часъ. По найбôльшôй части робить ся по пôвъ часу, и то за дуже низку платню.

— Wilkes-Barre, Pa. Въ цѣлôй околицѣ праця иде середно. Коло Pittston, Pa. робота иде лихо, а въ околицяхъ Plymouth, Kingston, Ashley и другихъ робить ся досить добре.

— Scranton, Pa. Послѣдними часами робота поправила ся, и есть надѣя, що еще лѣпше пôде. На околичныхъ плейзахъ, якъ Peckville, Jessup, Olyphant, робота иде середно.

— Dulno, Pa. Народа ту повно, всѣ глядають роботы, тои ту нема, та и надѣи нема, щобы ся часы поправили. Робить ся по 2 до 3 дни въ тыждни, но не повный часъ. Не радить ся глядати ту роботы.

— Unionville, Pa. Робота иде ту слабо, а надѣи на полѣпшене нема. Робить ся лишень 4 дни въ тыждни.

ДЕ-ЩО ЦѢКАВОГО.

— Въ однôмъ зъ мѣстъ Африки люде були невдоволенй зъ міністрôвъ, зôбрали ся на мітінґъ, казали ставити ся міністрамъ, а коли они вже прійшли, забили ихъ а по тôмъ зъѣли. Не зашкодилобъ ничь, якбы то само зробили въ Галичинѣ.

— Для колѣйовыхъ ваґонôвъ вынайшли знову свѣтло въ Франціи. Оно есть десять разôвъ сильнѣйше, якъ звычайне свѣтло нафтове.

— Подчасъ остатного кварталу 1895 р. була въ пôвнôчнôй Америцѣ 4030 банкруцтвъ. Зъ того 812 припадало на фабрики а решта на склепы.

— Число всѣхъ письмъ періодичныхъ въ Сполуч. Станахъ выносить рôчно 4 міліарды 4681 міліонôвъ примѣрникôвъ. Мѣжь тымъ почислена и „Свобода". Въ бюрахъ ихъ працює 105,095 урядникôвъ и робôтникôвъ, котрй заробляють рôчно $68,000,000. Паперу выходить на нихъ за $39,000,000. Фабрикація того паперу приносить рôчно $15,000,000 робôтникамъ. Отже письма періодичнй американьскй якъ: дневники, тыждневники и т. д. дають робôтникамъ 83 міліоны рôчного зарôбку.

ВСЯЧИНА.

— Въ школахъ въ Пештѣ захоровали були дѣти, а лѣкарѣ сконстатовали, що дѣти похоровались зъ цукеркôвъ, котрй були пофарбованй отруюючими фарбами.

— Въ Нѣмеччинѣ вынайшли способъ печи хлѣбъ не зъ муки, лишь зъ незмеленого ще збôжа. Интересованй въ тôмъ говорять, що такій хлѣбъ есть далеко поживнѣйшій и смачнѣйшій.

— Якъ впаде мрака на мѣсто Льондонъ, то ничь не видно, лямпы мусять цѣлый день свѣтити ся. Понеже мрака есть нездорова для людского организму, то Льондонъ есть проте нездорове мѣсто, хотяй въ лѣтѣ має бути дуже пріємный.

— Князь Мальбору, котрый недавно ожениъ ся въ Ню Йорку зъ дочкою американьского міліонера Вандербільта, заасекурувавъ ю на 1½ міліона фунтôвъ штерлінґôвъ. Якъ бы скоро вмерла, то мавъ бы паничь за що гуляти.

КÔЛЬКО ДѢТЕЙ РОДИТЬ СЯ РÔЧНО?

Мѣжнародне товариство статистичне въ Парижи, заняло ся тымъ пытанемъ и дôйшло до внеску, що на цѣлôй кулѣ земнôй родить ся въ однôмъ роцѣ 36 міліонôвъ дѣтей, то есть, що на одну минуту 70 дѣтей, а на одну секунду больше якъ одна дитина. Если-бы всѣ матери зъ дѣтьми переходили на пр. черезъ величезне мѣсто Берлинъ столицю Нѣмеччины, то вôдъ хвилѣ входу до мѣста першои матери, а выходу послѣднои уплынуло бы около 7 лѣтъ.

Межи вôйскомъ повстаньскимъ на Кубѣ есть половина жѣнокъ, котрй одѣтй по мужески, бють ся противъ Испанцямъ. Далеко вытрвалѣйшй якъ мущины. Одна часопись кубаньска говорить, що Кубаньцѣ булибъ вже давно програли, якъ бы не жѣнки. Тои самои думки суть и испаньскй газеты, бо говорять, що цѣле повстане держать жѣнки въ своихъ рукахъ. Еслибъ удало ся выкинути жѣнки зъ помѣжь войска, то Испанія скоро далабъ собѣ раду зъ Кубою.

Найвôдважнѣйшимъ сотворѣнемъ на свѣтѣ есть блоха, а не левъ, бо блоха хотяй якъ маленка, а кидає ся на чоловѣка.

СМѢХЪ И ПРАВДА.

Судія до злодѣя: „Чи самъ поповнивъ-есъ тую крадѣжь, чи при чіей помочи?"

„Свѣтлый суде!" каже злодюга, „при помочи музики (банды) бо такъ красно грала, що всѣ поотвирали вôкна и такъ слухали пильно, що никто менѣ не перешкаджавъ".

Бабуня: „Николцю, иди но до дѣдуня, вôнъ хорый, та скажи ему що!"

„Николцьо: „Дѣдуню, чи хочешь щобы на твоимъ похоронѣ грала музика?"

Панъ до жебрака: „Маешь ту 10 центôвъ!"

Жебракъ: „Дуже дякую! Дай Боже щобы и пану колись такъ зле було, и я мôгъ вôдвдячити ся ему въ той самъ способъ".

Найвстыдлившимъ зъ всѣхъ частей тѣла есть нôсъ, бо вôнъ червонѣе зô встыду, если его панъ есть..... піякомъ.

На ярмарку: „Михале, кôлько взялисьте за коня?"

„Двайцять оденъ паперикôвъ и кватырку горѣвки!"

„Тажь Никита дававъ вамъ двайцять чотыри паперики!"

„Дававъ! — правда що дававъ, але безъ горѣвки!"

Котре товариство числить найбôльше членôвъ?

Товариство пôдъ назвою „Віска".

СЕРЦЕ НЕ НАВЧИТИ.

О. Федьковича.

(Дальше).

Привѣзъ Иванъ свою молоду жѣнку до себе, а сидѣвъ вонъ далеко у верху. Що вже его старй не тѣшили ся, Господи! Коли-бъ були могли, то бы були свою молоду невѣстку въ образы посадили, та якъ до святои молили ся: такъ ѣѣ любили, — але що-жъ? Олена якъ сумуе, такъ сумуе. Бувало лишь выйде въ садочокъ, вымче стебелце васильку, та й пестить коло серденька, тôлько ѣй и радости було. Або сяде бувало пôдъ запашною крѣслатою ялицею, та якъ зачне спѣвати! Ажъ пташка въ лѣсѣ втихне, слухаючи ѣѣ, такій тото голосочокъ мала. Спѣвае и плаче, а сама серденна блѣда, блѣда!

Иванъ бувъ и доси неввѣчливый, а теперь ще горшій ставъ, мовь крыга леду студеного; нѣ доброго слова зъ него не почути, нѣ рады, нѣ порады. Отъ хиба тôльки въ него розрывки було, що стане бувало пôдъ яворомъ на обочи, та придивляеть ся свѣту божому. Отъ тогдѣ нѣбы трохи повеселѣшае, ты-бъ сказавъ, той чистый полонинскій вѣтеръ тугу его розвѣявъ, або передъ сонечкомъ яснымъ, що у синыхъ высокостяхъ сіяло, горе его розтопилось, и, якъ вѣщунъ нашъ любый каже:

Сховало ся у серцѣ лихо
Якъ звѣрь у темному гаю.

А въ хатѣ, сяде собѣ кôнци стола, зôпреть ся на руку, засумуе, потемнѣе, а далѣ якъ устане, якъ ударить ся по полахъ руками, якъ здыхне тяженько, та й выйде, мовь пяный на дворъ. А стара ненька плаче: „Сынку, Иванчику мôй золотый, чому ты такій нещасливый? Знала я тобѣ станъ козацкій дати; та не знала я тобѣ доленьки випрохати!“ Такои стара бувало заводить, а невѣсточка си прехороша сидить собѣ въ городчику, та стебелце васильчику до серденька горне.

VI.

Давъ Господь и Николая святого дождати ся. У насъ храмъ. А красно та любо на божому свѣтѣ! Пташки щебечуть, що чоловѣкъ ажь самъ себе не чуе, зелени лѣсы ялиновй позацвитали та припорошили шовковй травы мовь золотымъ макомъ. Цвѣты та цвѣты, цвѣты та цвѣты, та запахи, та радощи, а Путилôвка рѣчка бренить по бѣлому камѣню, ты-бъ гадавъ, що срѣбло розсыпалось та задзвенѣло. Мило, весело, — лишь у Ивановôй хатѣ сумъ, мовь у домовинѣ. Стара куды кинеть ся, плаче: „Сынку мôй, Иванчику мôй! иди“, каже, „хоть до тещѣ на храмъ, може межи людьми розважишь ся. Иди любчику мôй!“

„Пôду!“ каже Иванъ, а самъ ажъ чорный, такъ змарнѣвъ. „Пôду, збирай ся жѣнко, йдемо обое!“

Зôбрали ся пôшли. Стара выпровадила ихъ ажъ у плай, вернула ся, плаче. А далѣ якъ припаде до образôвъ, якъ стане поклоны бити, якъ стане русти! „Господи!“ каже, „Господи милосерный! коли нема вже моѣй дитинѣ лѣпшого талану, то волѣю я его поховати, легче менѣ буде!“ Кровавй слезы почурѣли зъ темныхъ си очей. А молодй идуть собѣ пласмъ, нѣ чичиркъ. А пташка такъ щебече гаемъ, ажь просить: „Спѣвайте, спѣвайте, люде, зъ нами! Дивѣть ся, якъ красно давъ Господь милосерный — спѣвайте!“

А квѣточки, що краемъ процвѣтають, собѣ просять: Любѣть ся, обнимѣть ся, люде! Обгорнѣть ся чистою любовю отъ якъ мы! а самй пригорнуть ся одна до однои, мовь справдѣ вони обôймають ся. А бжôлка малесенька гуля та гуля собѣ пласмъ, та въ одно гуде: „Ану люде, ану подивѣть ся на мене! Адѣть, я зъ кождои чѣчки мѣдъ збираю; збирайте-жь и вы: свѣтъ сесь солоденькій, — збирайте!“ А кобылечка невеличка собѣ выспѣвуе та выгукуе въ зеленôй травѣ: „Ану, люде, ану! годѣ журить ся: ану лишь погуляточки, погуляточки по свѣтови божому, отъ якъ, та отъ якъ!“ а сама ажь пôдскочить собѣ, якъ знов заспѣвае, ажь дзвонець зѣлле у травѣ зашумить!

(Дальше буде).

Молись, трудись, учись, до СОЮЗА запишись, до читальнѣ ходи, Бога въ сердцю май, ближнього люби, церковь посѣщай, Свободу читай, Русь святу люби, доброму научай ся, грошей не марнуй, въ процеса не вдавай ся. Въ льотерію не грайте, тôлько грошь щадѣть. Братя! намъ треба „Народного Дому“, ану скиньтесь по центови. Се не забувайте! . . . . Буде зъ васъ.